

הרפתקה בגן שומר טבע גן לאומי כוכב הירדן בעקבות צמחים בסכנת הכחדה

הידעתם?

גן לאומי כוכב הירדן הוכרז "אתר שומר טבע". מה זה אומר?
כאן הוקם גן מקלט לצמחים בסכנת הכחדה, שבו מגדלים ומשיבים לטבע מינים של צומח מקומי.
כאן לא מרססים עשבים, משתמשים בתאורה שאינה גורמת לזיהום אור ומקפידים לסגור את פחי האשפה.
פעולות אלו נעשות כדי לצמצם את הפגיעה בטבע.
בקרב תבינו מדוע...

התחייבות שומרי הטבע

אני שומר/ת טבע צעיר/ה בישראל,
אמשיך לצאת לטבע, לחקור ולטייל,
אספר לחבריי על החשיבות של שמירה על טבע עשיר ומגוון.

אני מתחייב/ת לשמור ולהגן על הצומח והחי,
לשמור על סביבה נקייה, עבורי ועבור הבאים אחריי.

על החתום _____ תאריך _____
ניתן בגן לאומי כוכב הירדן - אתר שומר טבע

למידע נוסף היכנסו לאתר הצמחים בסכנת הכחדה:

redlist.parks.org.il

איור ועיצוב: ענבל שריד בר שקד כתיבה: אייל שפירא
פיתוח תוכן והפקה: רחל אשכול ליווי מקצועי: מרגרטה וולצ'ק, מרב לבל

הרפתקה ראשונה: למה צמחים צריכים מקלט?

ברוכים הבאים אל "גן מקלט לצמחים בסכנת הכחדה" בגן לאומי כוכב הירדן.
רוצים לגלות את סיפורו המרתק של המקום? השלימו את המילים החסרות לפי האיורים!

1.

מדינת _____ קטנה בשטחה, אך יש בה מגוון גדול של מיני צמחים.
כ- _____ מיני צמחים!

הסיבה לכך היא שישראל נמצאת בנקודת מפגש של שלוש יבשות:
אפריקה, אירופה ואסיה. כך, יש בה אזורי אקלים ובתי גידול מגוונים,
המתאימים למיני _____ רבים.

2. $3200 - 400 = ?$

3.

למעלה מ-400 מיני צמחים בישראל מוגדרים כ"צמחים בסכנת הכחדה".
אם לא נשמור עליהם ועל בתי הגידול שלהם, הם עלולים להיעלם
מנופי הארץ ואולי מה- _____ כולו!

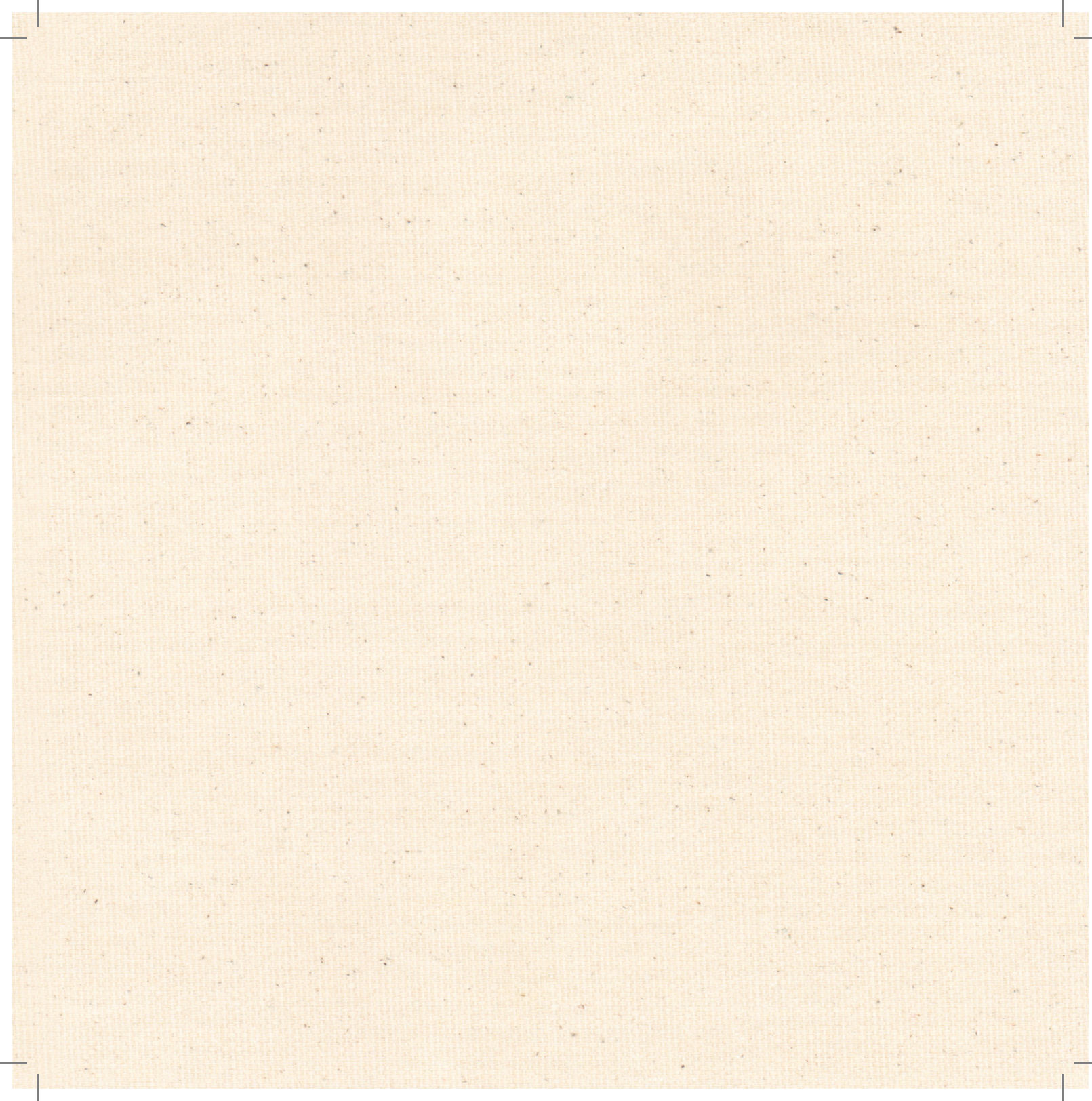
4.

רשות הטבע והגנים מקימה גני מקלט לצמחים ברחבי הארץ לצורך גידול
והשבה לטבע של מיני צומח. עובדי רשות הטבע והגנים אוספים _____
מבתי גידול שונים וזורעים אותם בגני המקלט.

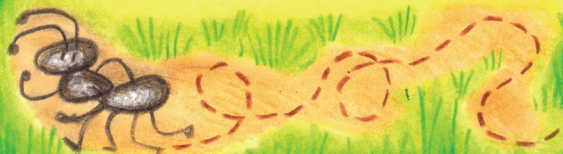

5.

הזרעים ינבטו, יגדלו לצמחים וישמשו מקור לזרעים לצורך השבה לטבע.
בגן המקלט שלנו בכוכב הירדן "גנים" צמחים של אדמות שנקראות
"אדמות כבדות".

חפשו נמלה ועקבו אחריה עד שתגיע לקן

הבחינו בקול טבעי,
לדוגמה ציוץ של ציפור או רוח נושבת

הביטו למעלה וסביבכם וחפשו ציפורים

הבחינו בקול לא טבעי,
לדוגמה מטוס או מכונית

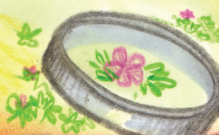
סימנתי V לצד שש הרפתקאות? כל הכבוד!

סימנתי V לצד יותר מכך? אתם חוקרי טבע אמיתיים!

מצאו צמח שיותר גבוה מכם

חפשו צמח זעיר במיוחד

בחרו שני עצים.
לטפו את הגזע שלהם

הביטו מקרוב על עץ,
וגלו עליו לפחות שני מינים של חרקים

הרפתקה שנייה: לגלות אוצרות - טבע, פרחים, בעלי חיים וחושים

משימה בלשית: שוטטו ברחבי הגן, הפעילו את החושים שלכם וסמנו V לצד ההרפתקאות שביצעתם.

מצאו פרפר ועקבו אחריו במשך דקה

חפשו אבנים מסוגים שונים או בגוונים שונים

הריחו שני פרחים בצבעים שונים

חפשו בגן המקלט צמח בסכנת הכחדה,

שיש לו עלים גדולים ופרחים סגולים.

שמו מרווה מנוצה

חפשו בגן המקלט צמח בסכנת הכחדה,

שיש לו עלים זיפניים ופרחים צהובים.

שמו אלקנת הגליל

חפשו סמוך לקיר של מבנה

צמח מטפס בסכנת הכחדה,

שיש לו עלים ירוקים ופרחים זעירים.

שמו פואת הצבעים

הפתרון:
כיסוח וניכוש עשבים.

הפתרון:
איסור הדלקת אש.

הפתרון:
תאורה ממוקדת, שימוש בעוצמת אור
ובגוון אור צהוב שמצמצמים את הפגיעה בטבע.

הפתרון:
מניעת הגישה של בעלי חיים
למקורות מזון שמקורם מהאדם.

הפתרון:
מניעת פלישה ורבייה של מינים
לא מקומיים.

הפתרון:
בנייה לגובה, צמצום השטח הבנוי
ושימור שטחים פתוחים.

הרפתקה שלישית: מי מאיים על הטבע?

לפניכם גורמי איום על הטבע. מתחו קו בין גורם האיום לפתרון אפשרי.

האיום:

מינים פולשים - מינים לא מקומיים
שגדלים על חשבון מינים מקומיים.

האיום:

גידול לא טבעי באוכלוסיית בעלי החיים.

האיום:

בנייה בשטחים פתוחים.

האיום:

ריסוס עשבים בחומרי הדברה.

האיום:

שריפות.

האיום:

זיהום אור - אור מלאכותי פוגע בצמחים ובעלי חיים.

הידעתם?

החקלאות המסורתית כמעט שלא פגעה בטבע. המעבר לחקלאות מודרנית, שכלל הגדלת שטחי החקלאות, שימוש בטרקטורים לחריש עמוק בקרקע וריסוס ממטוסים, החמיר את הפגיעה בטבע.

הרפתקה רביעית: תצפית נוף - מאז ועד היום

צעדו על השביל היוצא מגן המקלט, לכו לאורך הטרסה והגיעו אל "מצפור הר תבור".
איזה נוף! אתם משקיפים על מרחבי הגליל התחתון המזרחי. נסו לזהות את הר תבור, שכולט בצורתו העגלגלה,
את רמת יבנאל, שעליה טורבינות רוח גדולות לייצור חשמל, ואת נחל תבור, שזורם בינינו ובין רמת יבנאל (רמת סירין).
באיור הנוף שלפניכם מסתתרות שיטות חקלאות מסורתיות, שיטות חקלאות מודרניות ושיטות לייצור חשמל.

סמנו במשולש - שיטות חקלאיות מסורתיות,

בריבוע - שיטות חקלאיות מודרניות

ובעיגול - את השיטות לייצור חשמל.

מוזמנים לצייר צמח שאהבתם!

הרפתקה חמישית : שומרים על מינים בסכנת הכחדה

הקמת גני מקלט היא רק דרך אחת לשמור על מינים בסכנת הכחדה. רשות הטבע והגנים, יחד עם גופים נוספים, מבצעת פעולות רבות נוספות במטרה להגן על מיני הצמחים הללו.

רשמו ליד כל ציור את מספר הפעולה המתאים לו:

1	שמירת זרעי צמחים במקום מיוחד ("בנק הגנים")	4	העתקת (העברת) צמחים למקומות מוגנים
2	שיקום בתי גידול והשבה לטבע של צמחים ובעלי חיים	5	הקמת גני מקלט לגידול צמחים בסכנת הכחדה
3	הכרזה על שמורות טבע, שבהן הצומח והחי מוגנים	6	חקיקת חוקים למען שמירת טבע

